

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

Item Canone 11. anathema dicitur ei, qui dicitur: *homines iustificari solâ imputatione iustitiae Christi exclusâ gratiâ & charitate, quæ in cordibus eorum per spiritum s. diffundatur, atq; illis inhereat.*

14. Eadem veritas colligitur ex Augustino lib. de spiritu & lit. cap. 9. ubi explicans verba hæc Apostoli, *Iustitia Dei manifesta est, ita loquitur non dicit Apostolus, iustitia hominis, sed iustitia Dei, non quia Deus iustus est, sed quia induit hominem, cum iustificat impium.* Et cap. 37. expendens hæc verba Apostoli, *Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris, subdit: Charitas diffunditur in cordibus nostris, non quia nos ipse diligit, sed quia nos facit dilectos suos, sicut iustitia Dei ita dicta est, quia iusti ejus manere efficiuntur.*

15. Potest etiam suaderi conclusio quadruplici ratione. Prima est: Apostolus ad Rom. 5. comparat iustitiam & obedientiam Christi cum peccato & inobedientia Adami: Sed peccatum Adami realiter à nobis contrahitur, nec enim dicimur peccatores per hoc solum, quod peccatum primi parentis commissum in paradiso terrestri nobis imputetur, sed quia in anima cuiusque, quando concipitur, realis macula & iniquitas reperitur, ut in Tract. de peccatis ostendimus, agendo de peccato originali: Ergo iustitia, quæ tali peccato opponitur, illudque ab homine expellit, non debet esse quid externum & imputativum, sed internum & reale in anima; cum ex Philosopho contrariorum eadē sit ratio.

16. Confirmatur: Christus restituit nobis quod perdidimus in Adamo: Sed in Adamo perdidimus iustitiam intrinsecam, nimirum iustitiam originalem, quæ erat forma aliqua, seu perfectio inherens anime Adami, quam transfudit in omnes suos posteros, si non peccasset: Ergo Christus per justificationem nobis communicat formam aliquam, seu qualitatem intrinsecam, à qua iusti denominamur.

17. Secunda ratio: Justificatio peccatoris provenit tanquam à causa, à dilectione Dei supernaturali, quæ diligit hominem in ordine ad vitam æternam: Sed à tali dilectione forma aliqua intrinseca & supernaturalis in homine derivatur, ut ostendimus in Tract. de gratia: Ergo justificatio impij fit per aliquam formam, seu qualitatem inherentem, & non per solam iustitiam Dei aut Christi nobis imputatam.

18. Tertia ratio: In justificatione homo adoptatur in filium Dei, ut constat ex Tridentino sess. 6. de iustific. cap. 4. ubi ait quod justificatio impij est translatio ab eo statu in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ & adoptionis filiorum Dei per secundum Adam Jesum Christum Salvatorem nostrum: Sed filiatio adoptiva Dei fit per aliquam formam intrinsecam, ut docet D. Thomas 3. p. qu. 23. art. 1. his verbis: *Hoc autem plus habet adoptio divina, quâ humana, quia Deus hominem, quem adoptat, idoneum facit per gratiæ munus ad hereditatem cælestem percipiendam; homo autem non facit idoneum eum, quem adoptat, sed potius eum iam idoneum eligit adoptando:* Ergo justificatio impij fit per receptionem alicujus formæ intrinsecæ & anime inherētis, nimirum gratiæ & charitatis.

19. Ultima ratio: Causa formalis & efficiens non possunt in unam, eandemque rem coalescere, nempe formalis interna sit, efficiens verò externa: Sed iustitia Christi est causa efficiens nostræ justificationis; principalis quidem in ratione meriti instrumentalis verò in ratione

realis efficientiæ, ut in Tract. de incarnatione ostenditur: Ergo non potest esse causa formalis nostræ justificationis.

Confirmatur: Cùm iustitia Dei, vel Christi sit semper æqualis, nec suscipiat magis & minus, si homines essent iusti per solam imputationem iustitiæ Dei, vel Christi, omnes essent æqualiter iusti, subindeque æquales in beatitudine, contra illud Christi, *in domo Patris mei mansiones multe sunt.*

Neque valet si dicas, iustos esse inæquales in iustitia propter inæqualitatem fidei, quæ credunt sibi imputari iustitiam Christi, illamque ad se trahunt, & veluti manu apprehendunt. Cùm enim juxta hæreticos iustitia Dei, vel Christi sit causa formalis nostræ justificationis, si fides verò solum conditio applicans, per hanc responsionem non evitatur prædictum inconveniens: siquidem cùm aliqua forma est eadem, vel æqualis in pluribus subjectis, tamen conditio ipsam applicans inæqualis sit, idem vel æqualis est effectus formalis quem subjecto tribuit, ut potest cùm ille nihil aliud sit, quam ipsamet forma, ut communis est subjecto.

§. II.

Solvuntur Objectiones.

Obijciunt imprimis hæretici plura Scripturæ loca, in quibus videtur innuati justificationem fieri formaliter per iustitiam Christi nobis imputatam. In primis ad Roman. 5. dicitur: *Per unius iustitiam in omnes homines in justificationem.* Et iterum: *Per unius obedientiam iusti consequentur multi.* Et 1. ad Corinth. 3. Christus dicitur factus nobis *iustitia, & sanctificatio, & redemptio.* Item Jeremia 23. vocatur *Iustus noster*, sive ut habetur in Hebræo *iustitia nostra*: Ergo ex Scriptura homo non iustificatur per aliquam formam, seu iustitiam sibi intrinsecam, sed tantum per iustitiam extrinsecam Christi ipsi imputatam. Unde Apostolus 1. ad Corinth. 10. reprehendit eos, qui suam propriam iustitiam volunt statuere, dicens: *Ignorantes iustitiā Dei, & suam volentes statuere, iustitia Dei non sunt subiecti.*

Confirmatur: Scriptura varijs in locis asserit hominem non esse iustum coram Deo: Psalm. 142. *Non iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens.* Job 9. *Non iustificabitur homo composuit Deo:* At hæc falsa essent, si homo haberet iustitiam sibi intrinsecam: Ergo non est iustus per aliquam iustitiam sibi inherentem, sed tantum per extrinsecam Dei aut Christi iustitiam.

Addunt hæretici, fieri injuriam iustitiæ Christi, si dicamus illam non esse sufficientem ad iustificandos omnes homines, sed præter illam requiri iustitiam aliquam intrinsecam, quæ sit causa formalis nostræ justificationis, nempe gratiam habitualement.

Ad objectionem respondeo, illa & similia Scripturæ loca non esse accipienda in sensu formali, sed causali, solumque significare Christum esse causam efficientem, vel meritoriam nostræ justificationis. Nam ibidem dicitur Christum esse nobis sapientiam. Et Joan. 1. Christus ait: *Ego sum resurrectio & vita.* Item Deuter. 3. Moyses de Deo loquens dicebat Hebræis: *Ipse est vita tua, & longitudo dierum;* & tamen nullus dicit, hæc verba in sensu formali esse accipienda, cùm certum sit Christum non esse id quo formaliter reddimur intelligentes & sapientes; & hominem vivere per formam, & vitam sibi intrinsecam.

fecam, scilicet animam rationalem, non vero A per vitam extrinsecam Dei, vel Christi.

Ad id, quod additur ex Apostolo, dicatur, Paulum hoc loco invehisse eos, qui in iustitia viribus naturæ, aut operibus legis Mosæ comparata confidebant; quales ipsi primitiva Ecclesia erant Pharisæi, & alij Judæi, qui credebant se justificari per observationem legis naturæ & Mosæ: non autem reprehendere eos, qui existimant homines justificari per iusticiam interuam meritis Christi comparatam.

24. Ad confirmationem dicendum est, Scripturam his locis salum asserere, iusticiam nostram, comparative ad iusticiam Dei, esse quasi nullam, aut nullam apparere, sicut esse creaturam ad esse Dei comparatum, nullum, seu non esse dicitur Isaia 40. Unde Gregorius in op. 4. Job: *humana iustitia* (inquit) *divine iustitie comparata, iniustitia est: quia & lucerna in tenebris lucere cernitur, in solis radio posita tenebratur.*

25. Ad aliud quod addunt heretici, nempe fieri injuriam iustitie Christi, si dicamus nos justificari per aliquam iusticiam nobis intrinsecam; neganda est illa sequela: nam tantum abest, quod per hoc derogetur iustitie Christi, quin potius magis respiciet dignitas, & excellentia meritorum ejus, si virtute illorum nobis communicetur iustitia inherens, per quam sumus formaliter iusti. Unde Tridentinum postquam sess. 6. can. 11. definit homines non justificari solâ imputatione iustitie Christi, sed per gratiam & charitatem per Spiritum S. diffusam, ac nobis inherentem, tandem canone ultimo sic concludit: *Si quis dixerit, per hanc doctrinam aliquam ex parte gloria Dei, vel meritis Iesu Christi Dominum nostrum derogari, & non potius veritatem fidei nostræ, Dei denique, ac Christi Iesu gloriam illustrari, anathema sit.*

26. Objicit secundo Calvinus: Iustitia, qua iusti sumus coram Deo, debet esse ita perfecta, ut dicatur tam perfectam commensurationem cum divina lege, quod nihil admittat, aut compatiatur ei repugnans; iustum enim dicimus, quod ad æquatur suæ regulæ, regulæ autem hominis est lex divina: Sed non potest tanta perfectio iustitie in nobis intrinsece reperiri, nam ut dicitur Job 3. *Si iustificare me volueris, reprehendet me cor meum, & si volueris contendere cum eo, non respondebit unum pro mille.* & 1. Joan. 3. *Si dixerimus quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus.* Ergo iustitia, quæ perfecte saltem & completè iusti sumus, non est in nobis; ac proinde necesse est recurrere ad iusticiam Christi nobis imputatam, in qua sola potest perfecta illa adæquatio cum divina lege reperiri.

27. Respondeo tantam posse esse in nobis intrinsecè iustitiæ perfectionem, ut ex ea nata sit haberi perfectam commensurationem & adæquationem nostrorum cum divina lege quoad omnia, quæ præcipit; sed in virtutibus esse in statu imperfecto ex defectu luminis gloriæ, & visionis beatificæ, quibus privamur, ut aliquandiu per fidem ambulemus, priusquam per speciem: unde non facit actum perfectum & completam adæquationem cum divina lege, nisi solum prout obligat sub mortali, quamdiu est in statu viæ (excluso privilegio beatissimæ Virginis concessio) sed solum in statu gloriæ, ubi mediò lumine gloriæ, quod ex se emittit, mentem & affectum in Deo firmabit, & sic reddet totum hominem indefectibilem.

Objicies tertio: Remissio peccatorum nihil aliud est, quam eorum condonatio, ut patet ex remissione offensæ, quæ fit inter homines; ut enim homo remittat alteri offensam, sufficit quod velit eam ipsi condonare: Sed condonatio in Deo non dicit aliud, quam actum divinæ voluntatis, quo vult peccata remittere, & Christi satisfactionem pro nostris peccatis applicari: Ergo remissio peccatorum non fit per formam intrinsecam receptionem, sed solum per imputationem iustitiæ Christi nobis per fidem applicatam.

Respondeo concessâ Majori, distinguendo Minorem. Condonatio in Deo non dicit aliud, quàm actum divinæ voluntatis sterilem & infructuosum, nego Minorem: secundum & producentem formam intrinsecam expellentem peccatū ob merita Christi, concedo Minorem. Unde hoc interest discriminis inter Deum & hominem condonantes offensam, quod homo condonat alteri offensam actu sterili, Deus verò actu fecundo: primo, quia Deus condonando offensam debet reddere eum, cui offensam remittit, obiectum congruum suæ dilectionis, seu condonationis, quod non debet facere homo, cum amor humanus non ponat, sed supponat in suo obiecto bonitatem, bene autem divinus: secundo, quia offensam non remittitur alicui, nisi eam retractet; homo autem habet ex se sufficientes vires ad retractandam offensam in alium hominem commissam, secus verò ad retractandam offensam Deo illatam; & sic actus Dei condonantis offensam homini, debet ei conferre, unde possit eam retractare, & pro ea aliquantulum satisfacere; quod non debet facere actus hominis alteri homini offensam condonantis.

§. III.

Corollaria notata digna.

EX dictis inferes primo, gratiam habitualementem non ex favore extrinseco, sed ex intrinseca sua vi & natura habere hunc effectum expellendi peccatum, non solum quatenus est malum hominis & causat maculam in anima, sed etiam prout est offensam & injuriam Dei; subindeque præter beneficium gratiæ habitualis non requiri ad justificationem & remissionem peccatorum favorem extrinsecum Dei, quo offensam condonetur.

Prima pars hujus corollarii est contra Scotum & Nominales, qui docent remissionem peccati solum ex lege Dei esse conjunctam cum gratiæ infusione, ac proinde ipsam non expellere formaliter peccatum ex ipsa rei natura, sed ad summum ex institutione Dei, qui decrevit nulli permanenti in statu peccati illam formam infundere, seu ad præsentiam talis formæ semper expellere peccatum. Quæ sententia facile confutari potest ex supra dictis: ostendimus enim ex Tridentino gratiam esse causam formalem nostræ justificationis: Sed non posset verè dici causa formalis ejus, si ab intrinseco, & ex natura sua non haberet constituere iustum, & remittere peccatum: Ergo &c. Minor probatur: Quicumque effectus formalis ex natura rei connectitur cum causa formali, imò est ipsa forma ut communicata subiecto: Ergo si justificatio & remissio, seu expulsio peccati solum ex lege Dei sit conjuncta cum gratiæ infusione, illa non potest verè dici causa formalis illius: sicut si Sol non haberet virtutem illuminandi effectivè, licet Deus ex lege, seu pacto ad præsentiam Solis